

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

Cap. duodecimum. De miraculis aliquot per Eucharistiae Sacramentum à
Deo factis eodem tempore quo à Sacramentariis maxime impugnabatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Certum est, inquit Historia Cœnæ, (a) Lutherum eum (loquitur de Anno MDXLIII.) in magnis difficultatibus esse versatum, ut qui cinctum undique se inimicis & ab ijs quibus fidebat, desertum se videret. De Buceri præcipue inconstantia & instabilitate querebatur. is enim Anno 1542. deficiente a fide Catholica Hermanno de VVeda Archiepiscopo Coloniensi, evocatus Bonnam, reformationem illius dicecios conscripserat edideratque, quæ extat, sed quod in ea de vera & reali corporis Christi in Cœna præsentia doctrinam non palam proposuisset, sed quodammodo celasset id alie senserat Lutherus & querebatur. Ad hanc reformationem Philippus initio vocatus fuerat, sed is in Bucero onus hoc reiecit. Eoque ad amicum scribens Lutherus ait, *Bucerum nihil aliud agere, quam reconciliationes tractare: experiturum tamen has artes nihil apud se valere. Se quidem ipsum nihil scripsurum, sed per Philippum, ut quam ipsi iratus sit intelligat, effecturum.* Advolarunt tunc Bonnam undique Apostatae Monachi, ut vultures ad prædam, etiam ipse Melanchthon Anno 1543. sed Cleri ac Coloniensis Senatus & Civium zelo hi fugitivi ex claustris & ab Ecclesia apostata brevi tota dicecesi fugere cum deposito Archiepiscopo coacti sunt. refutavit enim clericus & universitas Coloniensis turpem illam Buceri & sociorum Reformationem, scripto quo incestus crimen Bucero typis est exprobatum, quod inani opera Melanchthon matrimonij falso nomine ceatus est obvelare. Sed uridictum est tenebrionis sole Catholicæ doctrinæ & zelo se exerente fugerunt primum doctrina deinde armorum ostentatione perstrixi. (b)

VI. Bucerus, mox eum excucullatis monachis usitato, Capironis Symmylæ olim sui viduam in matrimonium duxit; qua mortua, ad secundas, deinde ad tertias nuptias convolavit, illustri monachalis continentia exemplo. De matrimonio facile magistro suo assensum præbuit, ut scilicet a morosa uxore se expedire posset. *Quia Judæis, aiebat, permittum fuit, factis cum prioribus divortio, alias ducere, ob cordis duritiem: idem Christianis licitum esse debere, si pacifice inter se coniuges vivere non possint.* (c) Porro videns Lutherum in Germania Zuinghamos & Bullingerum in Helveria, & Calvinum a se aliqua ex parte Argentorati nutritum atque educatum in Francia novo Evangelio propagando esse occupatos, valde florere, se pene, ob inconstantiam & conatum conciliandi, quæ conciliari non possunt, contemptum, in Angliam abiit, metu etiam ne ab Imperatore devictis Protestantibus victorioso,

manus sibi injicerentur. Duxit secum Paulum Fagium, eodem metu correptum, & Hebraicæ linguæ peritum: qui vix appulsus, Cantabrigiam petens, diem obiit XII. Novembris Anno MDXLIV. Sic Bucerus deserto suo grege, Angliam sibi turbendam suscepit. in qua post multa damna Catholicæ religioni illata, exacto triennio mortuus est Anno MDLI. ætatis anno LXI In extremo constitutus agone acerrimos conscientia mortuus sensit, nec minus ut in tota vita, de ijs in quibus cardo salutis nostræ vertitur, immo de adventu Christi dubitare visus est, ut Angli scribunt, & Lindanus Episcopus Ruræmundanus. (d) Liberinus ait, paullo ante mortem Sacramentariorum eum doctrinam professum, nec mirum ut qui eam semper cum Lutheranismum coniuoxit, & velut Eutyches Christi naturas, inter se confudit. Nicolaus Sanderus lib. II. de Anglicano schismate narrat, Bucero aliquando à Duce Northûbria (Barone Pageto reginæ Consiliatio interprete) rogatum quid de præsentia Corporis Christi in Eucharistia crederet, respondisse: de ea se dubitare non posse, nisi de Evangelistarum Fide dubitare velit, *Sibi tamen non omnia quæ in N. T. de Iesu Christo scripta sunt, certa atque indubitata videri, quamvis hæcenus id aperte dicere noluisset.* Et hæc quidem dicendi libertate homo hic utebatur, quod Ducem illum parum religiosum esse sciret. At Apologia de Cœna Augustana ait, iam libere eum quid de hoc articulo sentiret, scribere cœpisse, *sed morte præventum, absolvere opus non potuisse.* Sic ut vivum, ita mortuum Bucero pars utraque sibi vindicabat.

DE MIRACULIS ALIQUOT PER
Eucharistiæ Sacramentum à Deo factis eodem tempore quo à Sacramentarijs maxime impugnabatur.

CAPUT XII.

ARGUMENTUM.

I. In omni antiquitate exstare multa circa SS. Eucharistiæ miracula.

V 3.

II. Mira-

a fol. 379. b Flenberg. Vita Melanchthon cap. 16. num. Arnold. Mehusovius lib. de schismate Hermanni VVedani. Surius &c. b In Matth. cap. 10. d In Syntag. pag. 53.

- II. Miraculum quod Erasmus narrat suo tempore factum esse, diuinitus quibusdam qui SS. Sacramentum blasphemauerant puniis.
- III. Magnum & celeberrimum miraculum quod Lauduni in Veromanduis contigit.
- IV. Hæreticorum argumenta contra SS. Eucharistiam.
- V. Sacramentarij negant Dei omnipotentiam.
- VI. Quomodo corpus Iesu Christi sit in Sacramento.

I. EODEM tempore quo noui Heluetiorum Apostoli, Zuinglius & Oecolampadius Christianorum animis hunc de Eucharistia scrupulum iniiciunt, & à filijs Lutheri in dubium vocata est cœlestis omnipotentia, contra ipsius Lutheri sententiam, loco corporis Christi, panem supponendo, Deus Sacramenti huius veritatem per miracula testatus est, quæ tamen ipsa apud incredulos parum valuerunt, vt qui pœnis à Deo, ijs qui impuro suo ore sanctissimam hanc communionem, tamquam alteri Iudæ, profanauerant, inflictis, nec ad fidem nec ad pœnitentiam moueri se passi sint. Nihilominus veluti Iudas Sacramento hoc indigne accepto, à dæmone statim fuit infestus, & abiens laqueos suspendit se: sic etiam omni tempore multi qui panem hunc Carnem factum aut irruenter aut sine recta fide sumpserunt, miserabili morte perierunt. Exemplo sic hæreticus ille Mæcedonianus apud Sozomenum (a) & Nicephorum, (b) qui communionem e S. Chrysoftomi manibus indigne accepit Sed & dum hæc ipsa scribo, ille ipse locus (in quo, peste Burdigalam Aquitania nostra metropolim infestante, iam versor) recens diuinæ vltionis in eiusmodi contemptores exemplum, infinita spectante hominum multitudine editum, mihi suppediuit.

Inueni cui dam, Paschatis tempore communicantium turbæ immisto, Sacerdos hostiam ore accipiendam porrigebat: quod tamen ille, etiam manu admota aperire non poterat. Sacerdos attonitus interrogat hominem vtrum peccata sua prius confessus esset? Tum ille vbertim lachrymari incipiens, id ab se factum negavit, eoque mirabili Dei vltione à sacra hac communionem merito arce-ri. Exemplum hoc simile est ei quod à Gregorio Turonensi de quodam, qui peccata sua Confessarium celauerat, refertur. (c) S. Cyprianus (d) Optatus Mileuitanus (e) & alij (f) infinita eiusmodi producunt exempla, quibus realis Corporis Christi in Eucharistia præsentia, contra Sacramentarios

confirmatur. Sed ommissis alijs, vnum vel alterum eius temporis quo primum infelix hoc schisma exortum est, recenscamus.

II. Erasmus, testis hac in re minime dubie fidei, libro XX. Epistoliarum (g) narrat quid Anno MDXXVIII. post, quindecim fere sæculis, de vera corporis Iesu Christi in Sacramento altaris præsentia, receptum & approbatum dogma, antea tunc contentione discullum & à Sacramentarijs conuulsum fuit, acciderit. Adituum ait, pixidem quãdam secum gestasse, in qua erant hostiæ aliquot quarum in S. communionem vsus est. Cauponam cum socio, qui itidem ædituus olim fuerat, ingressum, ab eo rogatum fuisse vt aliquam earum hostiarum expromeret. Quo recusante, ipsum suis manibus aperta pixide vnã sumpsisse, & per ludibrium sacerdotes imitatum, consecrassse. Altero eam reprehendente, & vt verba illa quibus panis in corpus & sanguinem Iesu Christi transmutetur, non ita profanaret monente, ipsum hominem dixisse: *Sine me. Abitu quo vsus, quid ad te attinet?* Ac simul hospitam in clamasse, vt vinum ferret. Verum statim ibi diuinam adfuisse vltionem. Vix enim miserum illum cantharum ori admouisse, & Ecce tremementem concidisse, & expirasse. Fabulam hæc non esse, ait Erasmus, testes multos adfuisse, nec locum, cui verus ciuitas, seu vulgo *Utenstatt* nomen ignotum esse. Quin etiam plura eadem de re circumferri, se vero explorata tantum scribere voluisse.

Non absimilis huic ea est historia quæ in Geldriensi ditione Anno MDLXI. accidisse dicitur. Vbi duo iuuenes, Nouiomagensis vnus, alter Ultraiectensis, Paschatis tempore deposito pignore, inter se certabant vter sua oua citius exorbuisset. Interea sacerdos Antonius Vorstilius nomine Sacramentum ad ægram fæminam deportans, ædes in quibus illi erant, forte præteribat. Tum Ultraiectensis audito nolæ sonitu, ouum manu arripuit, & Ego, ouum hoc citius, inquit, deglutiam, quam ager ille quisquis est, Deum suum triticeum (sein Semel Göttergen.) Sed res longe aliter cecidit. Vix enim ouum ori immiserat, quum ecce misero fauces si-

a Lib. 8. cap. 5. b Lib. 13. cap. 7. c Lib. 1. de glor. Marr. cap. 89. d Sermon. de Lags. e Lib. 4. cont. Donat. f August. de Ciuit. lib. 22. cap. 8. Prosper. Aquit. lib. 6. de Sacerd. Gul. in vit. Ber. lib. 1. cap. 10. Greg. Mag. lib. 4. dial. cap. 57. Bed. lib. 4. cap. 27. Aug. Hist. g Epist. ad Episc. Leodiens. h Bradenbach. Collat. sacr. lib. 7. cap. 90.

mal & spiritus præclusus fuit. In his ille angustiis candelam forte videt ex vno pendente: eaque arrepta, bolus in faucibus hærentem detrudere conatur: sed concidens, toruis & in cælum fixis oculis, præfente qui interea accurrerat, illo ipso sacerdote, & multis hominibus inspectantibus, fuit præfocatus, omnibus diuinæ hoc iustitiæ exemplum admirantibus, & cantu quoque passim celebrantibus. En eadem Dei manus impiam & sacrilegam manum, quæ diabolica quadam imitatione (est enim diabolus Dei simia) diuinam illam, quæ in altari sit oblationem, repræsentare ausa fuit, puniuit.

Aliud exemplum ponit Bredembachius lib. VII. cap. LX. his verbis. Contigit prope ciuitatem Hardericum Catholicum quendam in die Cincrum agere in diuerso inter hæreticos: qui quum ientaculum sumerent, & Catholicum inuitarent, vt cum ipsis ientaret, isque antiqua ieiunij religione ductus reuertet; illi hominem dicerijs & contumelijs exceperunt, d. citantes, si lacrum audisset, iam faciliorem fore ad ientandum & his similia. Dicitur factum: Vestigio quidam ex illis profiliens: Ego, inquit, operam hanc illi facile præstitero: arreptumque mensarium orbem, eleuauit in d. spectum tremendi sacrificij SS. Eucharistia. Sed mox in altum eleuata brachia obriguere, vt ad se reducere non posset, paulo quoque post in eodem loco exspirauit. Hæc à viris integerrimis & fide dignissimis, inquit Bredembachius, ad nos perlatæ sunt. Idem aliud diuinæ vltionis Anno MDLXXVIII in alium qui SS. Sacramentum itidem blasphemauerat, in Brabantia editum exemplum ponit. Sed & in Polonia & alibi passim eadem sacrilega impietas varijs pennis à Deo vindicata fuit, vt infra diceretur. Neque enim vnus loci duotaxat Deus est, aut vno loco impij egent correctione.

III. Quoniam vero Sacramentorum erroris confutandi studium etiam ad ea miracula quæ nostro tēpore acciderunt, nos deduxit; hoc loco non possum nō illud ponere quod meis ipse oculis vidi, & cuius beneficio à profundo hæreseos luto fui extractus. Et licet illud meo de Antichristo libro inseruerim; nihil tamen a prohibet quo minus idem quoque hoc loco alia veluti inducta forma, proponam. Miraculum hoc inter pauca celeberrimum, factum est Laoduni Anno MDLXVI. in iuuenula quadam. Veruini non procul Laoduno nata, Nicolaa Obryn nomine. Quamuis autē initio illa à pluribus diabolis obsessa fuerit, omnes tamen

ante meum & sociorum qui comitati me fuerant, aduentum ab ea expulsi fuerant, præter eorum Principem Beelzebub. Misera hæc & infortunata femina, infinita spectante hominum multitudine in templum deducta, tam miseris modis à diabolo habita ac tortæ fuit, vt ossium fragor ac dentium stridor audiretur, torumque eius corpus nullam fere humanam speciem præ se ferret. Inflabatur ei venter ad instar dolij, ingluuiem ita aperiebat vt stomachi fundus à prope adstantibus posset inspicere, linguam pedis longitudine exferebat, oculisque crassis & rutilantibus ita scintillabat vt eius ad spectum vix quisquam ferre posset: tumque ita se in aerem efferebat, vt a duodecim aut quindecim hominibus non posset retineri. Laodunensi Episcopo super caput eius hostiam tenente, & iisdem quibus S. Bernardus (a) olim in simili calu vsus legitur, armis malignum spiritum oppugnante, ac dicente: *Ecce, o infelix spiritus, iudicem tuum ecce cælorum virtutem; resiste si potes, et qui dixit: Nunq. Princeps huius Mundi eijcitur foras. Hoc corpus est, natum ex Maria Virgine, quod in arbove Crucis expansum fuit, quod in sepulcro quiescit, & resuscitatum, in cælos ascendit. Aduro te in virtute cælestis huius maris, vt ex eius ancilla corpore egrediaris.* His, inquam, & similibus exorcismis Episcopo malignum spiritum oppugnante, demoniaci illa horrendum in modum se eleuabat & auctis à S. hostia oculis, mille blasphemias euomebat. Deinde defixis in templi fornicem truculentis & minacibus oculis, ventum tamquā fumū ex ore & naribus emittebat. Tū tremens ac pauens, cōcidebat, & magna totius corporis deformitate, velut erinaceus in se cōuoluebatur. Quū rogaretur vero, cur ad S. hostiæ cōspectū tanto horrore corripere, diabolus respondit, ob illud, *Hoc est, Hoc est;* vim Sacramentaliū horum verborum, *Hoc est corpus meum*, eo innuens.

Omitto multa stuporis plena verba, per diabolū ex ore huius demoniacæ prolata. Tandem victus præfentia sacratissimi Iesu Christi corporis Beelzebub ex hospitio suo discessit, edito prius velut ingenti fumo, quæ horribiles fragores seu tonitrua insequuta sunt, adeo vt totum templum vnā cum adiunctis turribus insonuerit, cum magno omniū adstantium stupore. Est sane miraculum hoc maximè ac celeberrimis quæ vnquam visa sunt, annumerandum, quod nec ipsi diaboli suppressere aut obscurare potuerunt; de quo etiam prærei dignitate numquam satis dici potest. Sed ne longius

gius à proposito digrediat, finem hic facio. Quid in Polonia factum sit, alio loco videbis. Pagani Philosophi ex miraculis communem Naturæ ordinem supergressis, Naturæ rectorem omnium rerum effectorem cognouerunt quodammodo & admirati sunt: at illi qui à Deo omnipotenti se missos gloriantur, interim vero nihil, nisi quod vident, credere voluat, Dei in his verbis, ex Dei ipsius ore prolatis, *Hoc est corpus meum*, omnipotentiam agnoscere non possunt aut non volunt; atque ita Deum non pro creatore & domino, sed pro ministro Naturæ habent: quum tamen illis, teste S. Hilario, Saluator noster Iesus Christus omnem de veritate corporis & sanguinis sui dubitandi occasionem nobis eripere voluerit.

IV. Verum enimvero, vt in tam graui re, in qua omnis præsentium controuersiarum cardo vertitur, Lectorem antidoto quodam contra hæreticorum virus muniam, paucis præcipua eorum argumenta confutabo. Aiunt, *Annon Christus apud Ioannem sapius dicit, se Mundum relinquere, neq; discipulos quum amplius ante extremi diem iudicii visuros? Et in Actis, Angelus discipulus testatur, sic venturum in terram quem admodum eum viderint euntem in cælum. Et S. Petrus dicit, Cælis eum contineri, donec venturus inde sit ad restaurationem omnium rerum quæ prædicta sunt. Ad dunt: Annon sedet ille iam ad dexteram Dei patris in cælis, unde venturus est iudicare vivos & mortuos? Quomodo ergo eodem tempore in Eucharistia, & quidem tam diuersis locis esse possit? Id quidem nulla ratione fieri potest, inquit Sacramentarij. Sed cæci non animaduertunt, hoc modo Christum ab ijs cælo affigi non aliter quam à ludæis olim cruci fuit affixus: quasi eius in paradiso quies, vtpote certa sede & loco cõclusi, pœna potius sit, quam gloria. Sed facile potest intelligi, quanta sit differentia inter hanc eius corporalem & inuisibilem sub speciebus visibilibus præsentiam, & vltimam illam ac visibilem quæ plena erit cœlestis gloriæ ac maiestatis, quando scilicet ab ipsa morte rationem reposcet, & totum Mundum ad tribunal suum euocabit. Ascendit ad cælos, id est, parem cum Patre potestatem accipit. Dextra vero Dei, vt S. Augustinus inquit, suprema est eius beatitudo. Mundum reliquit, non tamē vt nos relinqueret. Quin e contrario alibi dicit, *Et ego vobiscum sum vsq; ad consummationem sæculi* (a) Alio modo hic in terris est, alio in cælis. Quin ipse Sacramentariorum Patriarcha (b) ait: non esse in cælo locum aliquem certum fingendum aut imaginandum, in quem humana Christi natura ascenderit aut recepta sit.*

Aiunt præterea, *Corpus nullum sine dimensionibus, neque etiam eodem tempore pluribus in locis esse posse.* O subriles Philosophos, qui infinitam Dei maiestatem & potentiam Physicis axiomatis, id est, Naturæ alligant & subijciunt! Atqui, inquit, Aristotelicum hoc principium plane est immotum & irrefragabile: *ἄν τὰ μὲν ἐν τότῳ*, *Omne corpus in loco est.*

Quin illi Lutherum potius audiunt, rectius de hac ipsa re iudicantem, & dicentem, (c) Aristotelem eiusmodi mysteria, quæ nequaquam ad Naturæ leges examinanda sunt, nullo modo percipere aut intelligere potuisse: & loquente Theologia, Philosophiæ tacendum esse. Contra ac præter omnem Naturæ ordinem ac Physicæ axiomata ab admirabili illo architecto omnia ex nihilo facta sunt; contra eadem axiomata tres personæ eadem comprehenduntur substantiæ; contra Naturam Virgo peperit; contra Naturam humanum corpus saxum & inanis clausis pertransijt, & cælo receptum, nullum tamē certum occupat locum. Subsiste hic tu, miser Philosopho; & perpetuo silentio doctam tuam ignorantiam testare, quando de Dei operibus sermo est: tu vero quisquis es qui diuinam potentiam Naturæ cæcellis audes includere, æternam gehennam tuæ huic audaci curiositati præparatam esse scito. Recte Cyrillus Alexandrinus maxima quauis supplicia & tormenta eos manere, dicit, qui Dei cauillantes opera, illud quarunt. *An & quomodo hoc vel illud fieri possit: (d)* quum Dei voluntas, vt Clemens Alexandrinus testatur, ad omnia operanda sufficiat. Est hæc infallibilis consequentia: Potest Deus quidquid vult. At hoc vult, si quidem apertis verbis id dixit is qui ipsa est veritas. Quare nec de voluntate nec de potentia eius vlllo modo est dubitandum, quamuis impossibilitatis quædam species animo nostro & oculis se se obijciat. Quin illa certa apud Christianos Maxima, siue Regula esse debet, eo ipso, quod parum credibile aliquid sit, credendum esse, si autoritas diuina accedat.

V. Qui Sacramentariorum hæc edictos libros perlegerit, animaduertet nihil magis ab ipsis oppugnari quam Dei omnipotentiam, & quidem eiusmodi verbis, quæ vix ipsi diaboli ausu pronunciare: (e) eorumque fidei fundamentum in eo

a Matth. 28. b Calu in Mar cap. 16. & 19.

c Bened. Talman. in affect. pag. 97. d Vid. S. August. lib. 21. de Ciuit. e Martyr. in dial. contra Brent. Danaus in Elench. Hæret. pag. 167. Beza passum.

uno consistere, quod Luthero teste, non credunt id Deum posse facere quod Iesus Christus dixit. Mirum ergo non est Catholicam doctrinam ab eis comprehendi non posse, quæ docet panem Corpus Christi fieri eo quod ipse Christus id dixerit, verum quidem corpus, non tamen vllis Mathematicis dimensionibus, longitudini, latitudini aut profunditati subiectum. Potest enim Deus qualitatem & quantitatem, potest idem quando voluerit, accidentia omnia à substantia separare, quemadmodum idem calorem & vim vrendi aliquando igni adimit (quamuis illa inhærens sit qualitas, & à subiecto suo naturaliter inseparabilis) tum scilicet quum tres adolescentes in medio ignæ fornacis illæfos conseruauit. *Corpus hoc*, dicit S. Chrysostomus, (a) eodem tempore in excelsis ad Patris sedere dexteram, & hic infra manibus nostris tractari. Et quemadmodum corpus Iesu Christi, quamuis verum & naturale, spiritualiter tamen & miraculose fuit conceptum, sic idem non diuisum sed totum, non mortuum, sed viuum Sacramentaliter & miraculose à nobis manducatur. Quod autem sub speciebus panis & vini Christus id manducandum dedit, in eo se infinitati nostræ se accommodauit. Theophylactus quidem (b) *Panem videri, sed reuera carnem esse affirmat*, de quo Ecclesia ita canit:

A sumentis non concisus, non confractus non diuisus, integer accipitur.

Sumit vnus, sumunt mille, quantum istantum ille, nec sumptus consumitur.

Fraçto demum Sacramento, ne vacilles sed memento, tantum esse sub fragmento; quantum toto tegitur.

Nulla rei sit scissura, signi tantum sit fractura, nec status nec statura, signati minuitur.

Ecce panis Angelorum, factus cibus viatorum, vere panis filiorum, non mittendus canibus, &c.

VI. Sed quærunt, quomodo sub tam exiguo pane seu hostia corpus viri comprehendi possit? Respondemus. 1. Quis à te, O Christiane, exigit scientiam modi, quo Deus aliquid facit aut fecit? rem tibi reuelauit, cum panem haberet in manibus, dicendo *Hoc est corpus meum*. Hoc crede & sufficit. Ut tamen nemo suspicetur grandem hinc latere contradictionem, Respondemus 2. Curiosus: Corpus Christi in Eucharistia non esse modo cæterorum passibilium corporum, quæ partem vnam in vno loco, alteram in altero habent com-

mensuram & coextensam, sed eo modo quo Angeli & animæ hominum sunt in loco aliquo, nempe *toti in toto & toti in qualibet parte*. Manifeste hoc experiuntur & vident Sacramentarij indies in homine, cuius anima vna eademque numero manens sine augmento & decremento sui, modo est in infanti corpuscule, postea in grandi staturâ viri. Et hoc est quod Saluator inuere voluit, tunc cum apud S. Ioannem. Quomodo itis primis apud Capharnaum respondit pro Catholicis: *Verba que ego loquor vobis spiritus & vita sunt*. Nimirum, non dabo vobis carnem meam, ad sex pedes extensam in longum & vnum amplius pedem in latum, vt eam sic deglutiatis, hoc enim modo ora vestra & guttur carnem meam non caperent, sed existentem sub speciebus panis, ad modum spirituum siue Angelorum, qui *toti sunt in toto & toti in qualibet parte*: Sed neque dabo mortuam, vt piscium & vitulorum & arietum caro datur manducanda de macello & culina; sed *viuam*, siue *vitam ipsam*, eroque in vobis ita vt possitis pariter dicere *Spiritus oris nostri Christus, & Vita nostra Christus*. Sed pergunt arguari, dicentes, Christum alibi quoque dicere, *Ego sum vitis, ego sum ostium, ego sum petra, &c.* neque tamè vere ac realiter horum aliquid eum esse. Sic quoque panem non esse ipsum corpus Christi, sed figuram tantum. Sed an nescitis improbi quæ ibi à Christo dicuntur, per parabolam tantum & similitudinem dici? Cum nullam ibi aliam adiunxerit actionem, unde aliter quam hominum mos est talia, quam tropice accipi debere, constaret, dicimus enim hodieque de stupidis; *Truncus est: Asinus est &c.* de gratiosis verò *flos est, est anima mea &c.* quæ dicentes eum neque hunc truncum, neque istum Asinum & cæterorum aliquid monstremus, tropo nos vti manifeste indicamus. An tu Sacramentarie ostendere potes quod Saluator vitem, ostium aut petram manu tenebat, & se hoc monstrando esse dicebat? quid igitur ista de Vite &c. affers incongrua ad rem alienam? non dixit ille: *Hæc vitis, hæc petra meum est corpus*, quemadmodum in Cœnæ suæ institutione fecit, benedicendo panem gratias agendo &c. adhibendo apparatus, sed vos, ô pleni dolo, qui non cessatis subuerrere vias Domini rectas. An vobis Christus non est *vera vitis? Ostium verum? vera petra &c.* quæ se esse dixit? certe est teste S. Augustino & alijs Catholicis Doctoribus qui aiunt. *Quid ergo*

X est

a *Lib. de Sacerd.* b *In 26. cap. Matth.*

est vitis vera? nunquid addens vera hoc ad eam retulit vitem, vnde ista similitudo translata est? nequaquam: sic enim vitis dicitur per similitudinem, non per proprietatem sed cum dicitur vitis vera, ab illa utique se discernit, qua expectata ut faceret vnas, fecit labruscas. Si igitur vim discretionis attendimus Christus & vitis vera est, & per similitudinem est. Si Dominum cum vite quæ est in vinea Engaddi comparas, utique non est ista vitis & sic nec Christus est panis pistoris ex farina & aqua permixtis coalitus, nec ostium ex lignis & cardinibus coagmentatum, quæ in foro emuntur & venduntur & c. Vere ista Christus non est, & tamen vere est panis, quia ingressu suo reali in hominem, uti panis, eum confortat & vivificat in anima sua, uti panis pistorius in corpore confortat corpus. quid ad hæc habetis Sacramentarij stupidi?

Verum ephecaat illi: Annon Christus discipulis mysterium illud de manducanda ipsius carne non capientibus, dixit: Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt, spiritus est qui vivificat: caro non prodest quidquam? Vere ita dicit, neque tamen inde efficitur panem non esse corpus Christi. Sicut enim ex eo quod Christum dicimus Deum, Catholicus non debet negare esse & hominem; & dicendo esse carnem factum non negat semper fuisse Deum: ita simul vere est caro & est spiritus. Deus enim spiritus est, & anima eius spiritus est, & caro eius in loco existendo spiritum imitari potest, & in Sacramento semper imitatur: sicuti & tunc imitatus est cum januis clausis ad discipulos intravit. Hoc igitur Christus voluit dicere: Cogitatis vos, carnem quam ego vobis manducandam daturus sum, carnem esse sine anima, sine spiritu, carnem denique mortuam & mere humanam, id est, à diuino spiritu & diuinitate separatam. Erratis: Non ita ut vos cogitatis dabo carnem meam. Ego carnem meam daturus sum, cum anima mea humana & diuinitate coniunctam; quibus illa destituta, parum & quasi nihil prodesset, & aeternam vobis dare vitam non possit. Et sic spiritus ero in ore vestro stomacho vestro: eroque ipsa vita, & secunda Trinitatis persona, qua vitam per hoc carnis sua instrumentum præsens vobis largietur, in qua carne illa, tamquam in ara, vestram salutem operata est suamque vobis gratiam communicavit. Et vitam ipsi infundit & largitur qui nec vitam nec spiritum antea habuerant. Hoc opus est Sancti Spiritus & Dei vitæ auctoris. Spiritus Sanctus accedit ad Elementa, eisque vitam seu gratiam suam inspirat, ut quæ antea sine anima & vita fuerant, iam viva sint & animata. Caro, id est, merus homo seu sola

virtus & operatio hominis, utpote nimis ad tantum capiendum vel efficiendum mysterium infirmi, non prodest quidquam mea vero caro utpote diuinitati unita mundipretium est, datque vitam mundo, & c. Et sane vox hæc Caro, quoties in S. Scriptura sola ponitur, (a) significat, subinde partem illam hominis irrationalem, subinde purum hominum. Quasi dicere voluerit Saluator: Sensus carnalis in tam altis & sublimibus cogitationibus nihil valet, nihil potest, nisi Spiritus S. gratiâ adiuetur. Quando vero Saluator de sua carne loquitur, statim subiungit, *Caro mea, Corpus meum, Corpus Filij hominis*. Sic ergo hoc loco carnem absolute nominans, non de sua Carne, sed de nostra in tanto mysterio sine Spiritus S. gratia per scrutando imbecillitate loqui clare intelligitur. Sed hæc enim alta sunt, Sacramentariorum subtilium ingenijs, quæ Catholicis vel simpliciter credunt, vel docte intelligunt. Itaque descendamus paululum de monte ad turbam, neque arcana Dei ulterius coram indoctis inquiramus; (b) credamusque Iesum Christum in sancta esse hostia, non solum fidei nostra auxilio, ut Sacramentarij, verum etiam ut Catholica semper credidit Ecclesia, Spiritus S. operatione, qui id quod aberat Christi Corpus ad vocem sacerdotum rite ordinatorum, sacramentaliter, realiter, corporaliter, & spiritualiter præsens facit. Et hæc de Sacramentariorum contra Deum & Ecclesiam super venerabili SS. Eucharistiæ mysterio, tam imperite, quam impie ex cogitatis iniurijs & blasphemijs dicta sunt. Vitam vero recte viuendi potius quam disputandi nobis esset desiderium? & locustorum verborum, *Hoc est* (quæ tanto constiterunt sanguine, nec minores turbas quam illud *Θεοτόκος* olim contra Artianos, & Θεοτόκος contra Eutychianos excitant) Concionatores nihil aliud quam amorem Dei & proximi in ore haberent, & auditores ad peccatum detestandum ac virtutum ardenti studio colendam atque exercendam vnice adhortarentur, ac tam illius pœnam quam huius gloriam & cœlestis præmium inculcarent. Hæc enim duo veluti momenta sunt & pondera, quibus actio-nam nostrarum horologium facile in quamcumque partem mouetur.

DE

a Matth. 16. Ad Rom. 3. & 8. Ad Gal. 1. Aug. in Psal. 98. Hesyeh in 22. cap. Leuitici. b Vide per singula sæcula id ostendunt Gualterij Tabulam Chronologicam, & Garecium, & Camisij opus Catechisticum & Coturium, & c.